

XINGEN.

OKTOBER 2023

X-ING GÄVLEBORG

METODEN FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN PRESENTERAD PÅ LEADERTRÄFF

Mer om Metoden FMP
Finns på 6-7 samt 16

**Forskning om unga
och landsbygd**

Sid 3-5

**LUP-arbete i
Marma och Bergvik**

Sid 8-9

**Konferens i Järvsö
om hållbarhet**

Sid 11-12

XINGEN. OKTOBER 2023.

Forskning, Regionalt arbete och FMP!

I årets tredje nummer av medlemstidningen XINGEN. tar vi en bland annat en utblick över forskningsläget på företeelser som rör det lokala samhället och även avseende olika grupper, såsom yngre generationer på landsbygd.

Vidare tittar vi på den regionala nivån (det vill säga länsnivån) och olika sorters verksamhet som kan erbjudas.

Vi ägnar även flera sidor åt projektet Förädlingsmackapären (FMP).

Nästa nummer av XINGEN. planeras komma ut senare i år. Kom gärna med förslag på egna artiklar. Och vill du vara med? Skicka in ditt bidrag till:

xingen@helasverige.se

Glöm inte skriva ditt namn och telefonnummer så vi enkelt kan nå dig.

Hit kan du också vända dig med synpunkter på XINGEN. eller om du tycker vi ska ta upp något särskilt i medlems-tidningen.

Mycket nöje med läsningen!

Bilder:

Omslag – Klas Fritson och Maja Arvidsson på Leaderseminariet i Lycksele. Foto: Helena Näslund.

Sid 2 – från Landsbyggsdagen i Mo. Foto: Anders Norén.

INNEHÅLL.	Sida
Om forskning	3
Forskning och samverkan i praktiken	4–5
Webbinarium om unga på landsbygd	5
Platsutveckling möter Metoden FMP	6–7
Bergvik och Marmaverkens LUP och LEA	8–9
Landsbyggsdagen i Mo	10
Ny internationell mötesarena	11–12
Nu har Green Initiatives in Rural Areas ...	13–14
Inbjudan Föreningsmöte	15
Anslagstavlan	16
På gång!	17

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

X-ING GÄVLEBORG

OM FORSKNING: HELA SVERIGE SKA LEVAS HÅLLNING

Forskning kan vara inåtvänd, vansinnigt krånglig och... alldeles upplysnande!

Den bidrar med kunskap som hjälper oss att förstå de fenomen och förändringar vi ser i samhället. Den kan hjälpa oss att göra vägval i arbetet med landsbygdsfrågor. När vi samverkar med forskning ger det också legitimitet för det arbete vi bedriver. Inte minst viktigt för er som söker projektmedel.

Men det är en ömsesidig relation. Forskare behöver också vidga sina perspektiv. Ibland behöver de rent av studieobjekt.

Inom Hela Sverige ska leva samverkar vi med forskning på flera sätt.

Vi publicerar en löpande omvärldsbevakning där vi bland annat tipsar om ny forskning. Visste du till exempel att risken för depression är 20–30 procent högre i villaförorter jämfört med glesbygdsområden? Eller att vissa forskare pratar om att vi nu lever i en post-urban värld?

Vi publicerar blogginlägg som lyfter frågor om utvecklingen mot framtidens landsbygder. De bygger i stor utsträckning på intervjuer med forskare som både förklarar och utmanar. De senaste inläggen handlar till exempel om proteströrelser i samband med skolnedläggningar och sociala innovationer.

Vi deltar i referensgrupper för forskningsprojekt. Bland annat om samhällspolarisering. Ett av resultaten i just det projektet är att polariseringen är hög inom kommuner. Den kunskapen ger oss tyngd när vi driver på för att berörda bygder måste ersättas när vindkraften byggs ut – inte bara kommuner.

Vi kontaktar också forskare som stöd i sakfrågor vi jobbar med. I arbetet med vår rapport om skolor i landsbygder hade vi dialog med flera forskare som hjälpte oss framåt, där vi nu har fortsatt kontakt och diskuterar hur vi kan fortsätta att stärka varandra.

En bonus är att forskare ofta är duktiga på att reflektera och därför utmärkta bollplank. Så, hittar du en – behåll den! Dessutom ingår det i deras arbetsbeskrivning att samverka och dela kunskap.

Det är helt enkelt förnuftigt att samverka med forskning. Men, såklart behöver vi fler dimensioner för att urskilja nyanser och förstå samtiden. Både förnuft och känsla, menar Jonna Bornemark, professor i filosofi, när hon använder 600 år gamla teorier för att göra oss klokare inför framtiden.

Länk till omvärldsbevakning och blogginlägg från Hela Sverige ska leva:

Gå in på [Hela Sverige Ska Leva | Facebook](#)

Klicka på sökfunktionen och skriv in "omvärldsbevakning".

Läs mer: <https://www.helasverige.se/nyheter/forskning-och-samverkan-for-unga-i-landsbygder/>

På nästa sida i denna medlemstidning kan du också läsa om vår alldeles egna doktorand, Maja Adolfsson.

Klas Fritson

Kommunikationsstrateg

Hela Sverige ska leva

Artikelförfattaren Klas Fritson bedriver omfattande omvärldsbevakning. Foto: privat.

FORSKNING OCH SAMVERKAN I PRAKTIKEN

Maja Adolfsson arbetar som företagsdoktorand på Hela Sverige ska leva vid Sociologiska institutionen, Umeå universitet.

I vanliga fall arbetar hon i ett forskningsprojekt om platsens betydelse för ungas politiska engagemang i landsbygd men just nu har hon precis påbörjat en tre månaders praktik på Hela Sverige ska levas kansli.

Forskarutbildning och praktik – hur hänger det ihop?

Jag går min forskarutbildning via Företagsforskarskolan vid Umeå universitet. Idén med Företagsforskarskolan är att sammanföra vetenskap med ett företag, ideell eller offentlig organisation för att komma på nya lösningar och kunskap på samhällsproblem. Som doktorand vid Företagsforskarskolan har man både handledare på universitetet men också på en extern organisation, vilket i mitt fall är Hela Sverige ska leva. Förutom att gå att gå kurser som ger färdigheter för att arbeta i samverkan mellan universitet och företag, ideell eller offentlig organisation har man dessutom möjlighet att under doktorandperioden göra en tre månaders praktikperiod.

Vad gör du under din praktik och hur hänger det samman med forskningsprojektet?

Under min praktik arbetar jag operativt och strategiskt med frågor kopplat till ungdomsengagemang i landsbygder. Bland annat arbetar jag för att skapa ett kunskapslyft kring frågor som är relevanta för unga i landsbygder genom att

arrangera en webinarieriserie som har premiär under oktober, att kartlägga och samordna vilka som arbetar med ungdomsengagemang i landsbygder och arbeta för att fler unga ska åka till landsbygdsriksdagen 2024!

Att få möjlighet att göra praktik under forskarutbildningen är en förmån då det både ger en djupare förståelse, erfarenhet och hjälper att bygga ett nätverk kopplat till mitt forskningsproblem.

Genom att bland annat prata med representanter för länsavdelningarna inom Hela Sverige ska leva och med andra som jobbar med ungdomsfrågor inom exempelvis Leader och Vi Unga har jag fler perspektiv på vilka utmaningar och möjligheter som finns kopplat till ungdomsengagemang i en rural kontext.

Jag tycker det är särskilt viktigt i mitt forskningsprojekt där jag intervjuar och tillsammans med unga skapar forskningsmaterialet. Här krävs det också att jag har en förmåga att sätta mig in i deras perspektiv och erfarenheter.

Maja Adolfsson är företagsdoktorand på Hela Sverige ska leva.. Foto Ulrika Sahlén.

Varför är det viktigt att forska på landsbygder?

Traditionellt har det fält jag förhåller mig till, det vill säga ungdomsforskningen, präglats av ett urbant fokus. Det innebär att man framför allt har fokuserat på unga som bor i städer medan unga i landsbygder ofta glömts bort. Man har också tenderat att bortse från platsens betydelse för människors förutsättningar och livsvillkor.

Detta kunde jag och min handledare, Anna-Britt Coe, konstatera gäller även för svensk forskning på området ungas politiska agerande. I en artikel publicerad i tidskriften Journal of Youth Studies granskade vi svensk litteratur på tre teman: ungas politiska socialisering, proteströrelser och ungas aktivism i förorter.

Vår analys visade att det fanns ett tydligt urbant fokus i samtliga teman, samt att det saknades ett platsfokus i en majoritet av studierna. Att unga i landsbygder ofta glöms bort i ungdomsforskning är ett demokratiskt problem då det innebär att den kunskap vi har inte är representativt för alla unga.

Maja Adolfsson

Efterlysning!

Känner ni till något forskningsarbete som pågår eller som ni själva är involverade i.

Tipsa gärna Hela Sverige X-ing Gävleborg om det!

gavleborg@helasverige.se

WEBBINARIUM OM UNGA PÅ LANDSBYGD

Hela Sverige ska leva, via Maja Adolfsson (se föregående sida), arrangerade i början av oktober ett webinarium om unga.

Där presenterade bland andra forskaren Christel Avendal, Högskolan i Halmstad en studie hon genomfört i en by under rubriken "Unga i landsbygder – att förstå barns och ungas erfarenheter och sammanhang".

Forskningsprojektet omfattade studier i olika grupper av vuxnas insatser för unga, (skolpersonal, byalagsmedlemmar, föräldrar, enskilda bybor, kommunala tjänstemän m fl) samt vad unga själva säger. Christel gjorde intervjuer med de unga i olika åldrar om hur de har det där de bor.

Hon fann i studien att det fanns ett enormt stort engagemang för unga på landsbygd.

Det som framstår som viktigt för unga är **samvaro och relationer** (att få vara tillsammans med människor eller djur som man tycker om), **situationer som erbjuder spänning, utmaningar och problemlösning**, **vidare möjligheter att kunna utforska och upptäcka världen** samt att **få använda sina kunskaper och att få kunskaperna uppmärksammade och erkända**.

Christels råd är att fokusera på det som är här och nu – utan att fundera på vad som behöver förändras eller förbättras.

Hennes forskning visar att vuxna är väldigt upptagna med att unga ska göra saker för att förändras och förbättras. Medan de unga själva istället är upptagna med att göra saker för att det är roligt.

Den främsta slutsatsen enligt Christel Avendals studie är att underlätta för barn och unga att ha roligt. I många fall är det fullt tillräckligt!

Text och skärmdumpar från presentationsmaterialet på webinariet

PLATSUTVECKLING MÖTER METODEN FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN

I början på oktober hölls det ett seminarium om "Platsutveckling" på Leaders årliga träff för LAG-ledamöter och personal från hela landet. Catarina Nordin Thorpe från Lokal Utveckling Sverige (LUS) och Helena Näslund från X-ing Gävleborg och höll i seminariet. En central del handlade om olika planeringsdokument som finns på olika nivåer i samhället, och som direkt eller indirekt kan påverka en bygds förutsättningar att utveckla sig själv.

"– Planerna är inte skrivna i sten", säger Catarina. Till exempel så har varje kommun en Översiktsplan som innefattar precis hela kommunen, och som i stora drag anger hur kommunen tänker sig att använda olika delar av sina markområden. En del kommuner tar fram fördjupade översiktsplaner för vissa delar

av kommunen. En översiktsplan tas inte fram särskilt ofta, men är vägledande för den lokala utvecklingen i stort, och är väldigt detaljerad.

Även Metoden Förädlingsmackapären är användbar då den är framtagen som ett arbetsätt och verktyg där bygder/orter/socknar i arbetet bland annat jobbar med att legitimerade lokala utvecklingsplaner tillsammans med andra planer.

Helena berättar, för ett välbesökt seminarium, om arbetet och framtagandet av Metoden FMP. Foto: Utveckling Hälsingebygden.

Att söka projektmedel hos Leader är väldigt ofta en bra startpunkt för en bygd oavsett vad man har för idéer om sin utveckling.

Men om en bygd tar fram och förankrar en utvecklingsplan, och identifierar mål och insatser som kräver mer omfattande finansiering, så kan man behöva söka andra vägar parallellt och i senare steg.

Seminarieledarna Helena och Catarina, här tillsammans med Åse Claesson, tidigare ordförande för Hela Sverige ska leva. Foto: privat.

Översikt av planer

I översiktsplanen kan det finnas intressant och detaljerad information nedbruten på mycket lokal nivå i form av statistik, fakta och viljeinriktningar som berör lokalsamhället. *Fördjupade översiktsplaner*, om sådana finns, kan tas fram lite oftare. Det finns även *serviceplaner* på både kommun och region som handlar om offentlig och kommersiell

	Lokal utvecklingsplan					
KOMMUNALT	Översiktsplan	Serviceplan	Ev Näringslivsstrategi	Ev andra planer...		
REGIONALT	Regional Utvecklingsstrategi	Serviceplan	Smart Specialiseringsstrategi			
STATLIGT	Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet					
	Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet	Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet	Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem.		
	Strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken					
	En ny strategisk agenda för EU 2019–2024					
EU	EU:s gröna giv	Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern	En ekonomi för människor	Ett starkare Europa i världen	Främjande av vår europeiska livsstil	En ny satsning på demokrati i EU
FN/ VÄRLDEN	GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling					

service, alltså till exempel matbutiker, tankställen och äldreboenden.

Den Regionala Utvecklingsstrategin "RUS:en" och även andra planer kopplar till såväl utvecklingsfrågor som finansiering i form av EU-medel. Om man blickar ännu längre i hierarkin, så hamnar man i nationella och globala viljeinriktningar, men som även de i mångt och mycket beskriver en utveckling som till syvende och sist är lokal. Om en bygd tar fram en utvecklingsplan för sig

själv, så kan den antingen förstärka eller motsäga de här andra planerna, det finns en växelverkan. Det kan vara en väg in i både att se om bygden kan göra gemensam sak med offentliga aktörer på något område, och mer kortsiktigt så kan det vara en väg in att identifiera möjliga finansieringskällor för bygdens utveckling.

Men det som egentligen är riktigt intressant, är om man på sikt kan få planeringen att hänga ihop bättre än idag, till gagn för den lokala utvecklingen. Lokala utvecklingsplaner är intressanta dokument att läsa, inte bara för bygden själv, utan även för andra utvecklingsaktörer.

Catarina Nordin Thorpe

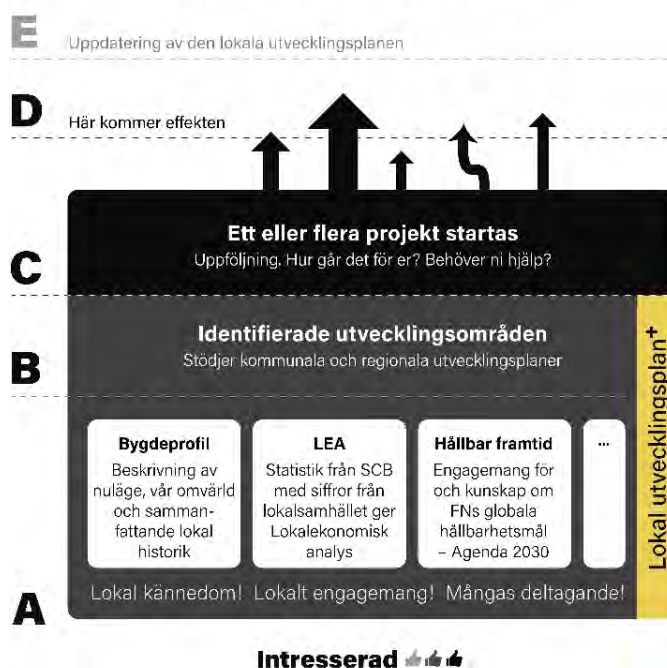
Metoden Förädlingsmackapären – ett verktyg för platsutveckling

I projektet Förädlingsmackapären har det nu utvecklats en metod för att ta fram en lokal utvecklingsplan med plusvärde. Här skrivs Lokal Utvecklingsplan och Lokalekonomisk analys samman med inspel av Agenda 2030, SWOT-analys och framtagande av lokala utvecklingsområden. För att förankra den lokala utvecklingsplanen hos kommun och region bjuds dessa in att berätta om sina planer och strategier. Alla dessa delar tillsammans ger en kraftfull och sammanhållen Lokal Utvecklingsplan med plusvärde (LUP+). Ett arbete som grundar sig i den lokala kännedomen, det lokala engagemanget och mångas deltagande.

En LUP+ är värdefull för både orten/bygden, inflyttare och kommunen i dess olika planeringsarbeten. Att kommunens tjänstepersoner och politiker på ett enkelt sätt ges access till denna LUP+ ökar möjligheten att de använder den information som finns att hämta om orten/bygdens egna tankar om sin situation och framtid. Vilket skapar en bra grund för konstruktiv och framtåsyftande dialog.

Helena Näslund

LUP+ via Metoden FMP

Metoden Förädlingsmackapären – som studiecirkel

Metoden Förädlingsmackapären har, i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan, paketerats till fem studieplaner. Från november 2023 till mars 2024 är nu tänkt att fyra intresserade piloter i landet får testa materialet inför att den stora lanseringen som sker på Landsbygdsriksdagen i Nyköping i maj 2024.

Sen flyger metoden fri – fri att användas kostnadsfritt av den som vill. Metoden Förädlingsmackapären genomförs med fördel som studiecirkel och genom vilket studieförbund man själv än väljer.

Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg

Som bollplank står länsavdelningen i Gävleborg och väntar på era frågor.
Foto: Helena Näslund.

Bergvik och Marmaverkens LUP- och LEA- process med praktiskt resultat – ett naturområde

För oss i Bergvik och Marmaverken började allt den 18 oktober 2018 med det första stormötet för att processa fram en Lokal utvecklingsplan (LUP). Redan denna första träff jobbade vi tillsammans fram utvecklingsområden som båda orterna med omnejd hade gemensamt. Natur och friluftsliv, boende, service- och företagsutveckling, ekonomi, Vojen – gång och cykellänken mellan Bergvik och Marmaverken, civilsamhället och synliggörande.

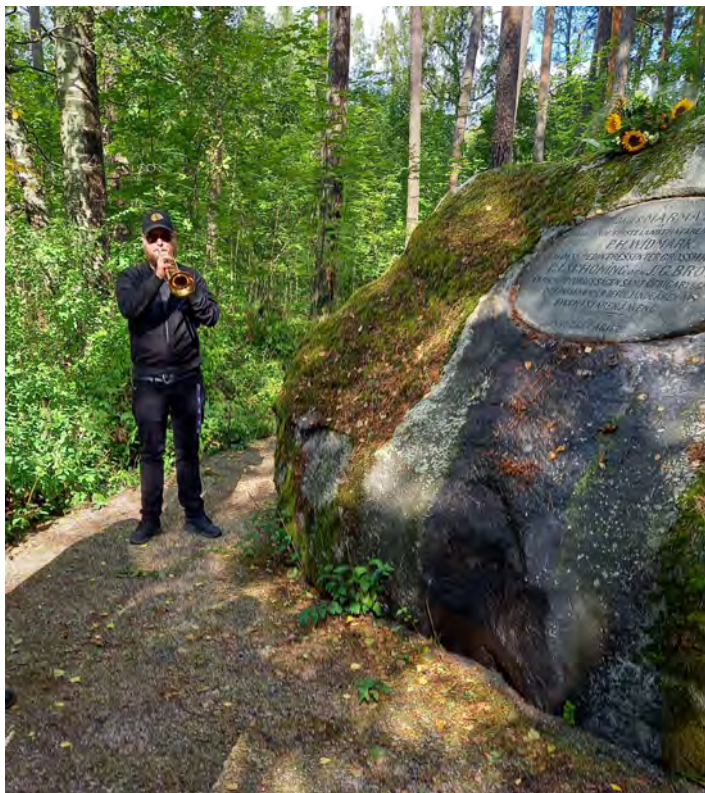

Några träffar senare startade vi arbetsgrupper och för oss i Marmaverken visade det sig att natur och friluftsliv var mest intressant och vi kände störst behov att starta med den delen. Sedan följde några fler stormöten innan Covid slog till. Under den perioden bestämde vi oss att försöka med en Lokalekonomisk analys (LEA) för Bergvik och Marmaverken och en mindre skrivargrupp plöjde statistik och träffades i vår trädgård. I december 2021 hade vi en tryckt LEA i handen. Härligt!

Hur gick det med arbetsgruppen med fokus på natur och friluftsliv i Marmaverken?

Samtidigt med LUP och LEA processerna kontaktades Söderhamns kommun kring ett samarbete med att på ett särskilt område säkra och utveckla natur- och kulturarv.

Bilder från invigningen samt skylt och folder: **Margareta Örn-Liljedahl.**

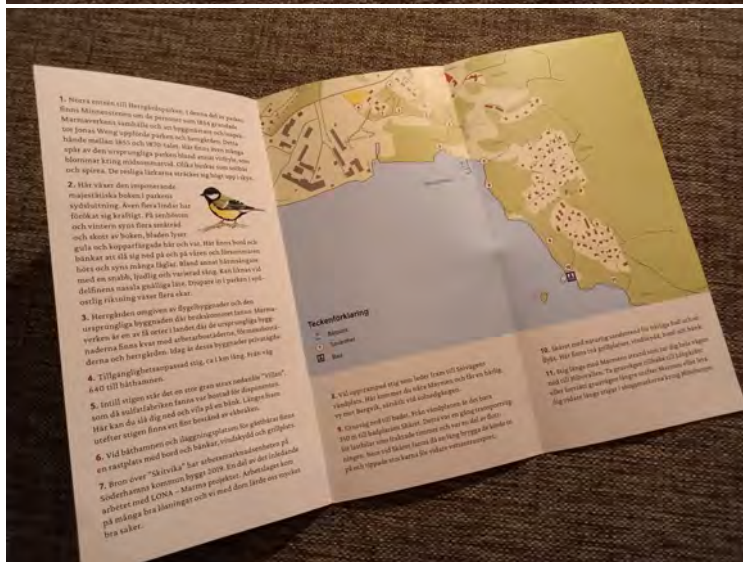
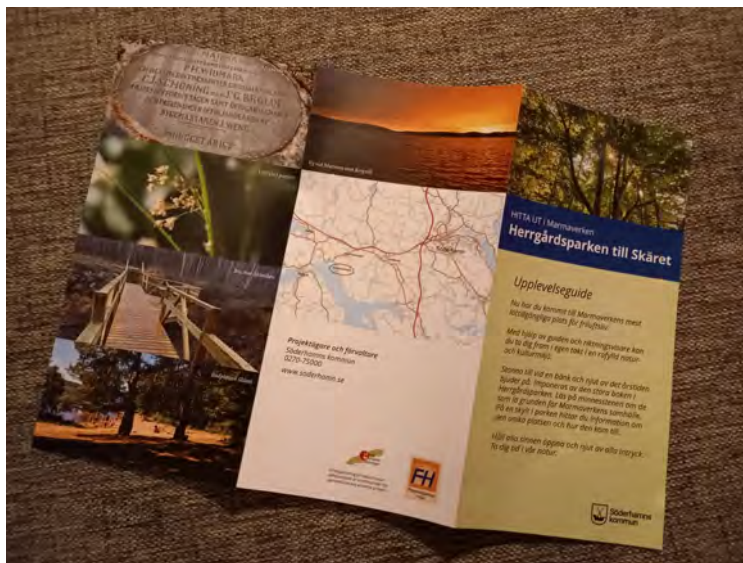
Kommunen var med på noterna och tillsammans söktes pengar– statligt så kallat LONA-bidrag (Lokalt naturvårdsbidrag). 250 000 kr beviljades till material och tjänster. Till ett lika stort värde gjorde till största delen kommunens arbetsmarknadsenhet arbetet, samt en del den lokala föreningen Föreningarnas Hus.

I den framtagna upplevelseguiden för Herrgårdsparken till Skäret anges det: "Nu har du kommit till Marmaverkens mest lättillgängliga plats för friluftsliv".

Parken har inventerats, röjts försiktigt och vissa delar blivit mer tillgänglig. Riktningsskyltar visar vägen med avstånd och målpunkt, en tillgänglighetsanpassad stig där det tidigare var helt oframkomligt. En folder togs fram där några särskilda delar lyfts fram och guidningar har genomförts.

Den 27 augusti hade vi invigning vid minnesstenen i Herrgårdsparken med uppmuntrande tal av Söderhamns kommuns vice ordförande i kommunstyrelsen Marjo Myllykoski, samt en trumpetfanfar.

Margareta Örn-Liljedahl
Ordförande
Föreningarnas Hus i Marmaverken

Ur verkstadsarbete efter lokal utvecklingsplan via Förädlingsmackapären.

LANDSBYGDSDAGEN I MO

Lördagen den andra september var det Mobygdens tur att genomföra Landsbygdsgdagen i Söderhamn. Tidigare försök hade stoppats av pandemin men nu blev den av, trots ett regntungt väder under förmiddagen. Detta är den fjärde Landsbygdsgdagen i kommunen. Den syftar till att man går samman i en bygd för att visa sin egen befolkning och besökare allt som ryms och görs på en ort.

I Mo hade man dels ett fullmatat program i Mohed, dels många besöksmål i bygden. Genom samarbete med Rädda Barnen Söderhamn och insamlingen till Världens Barn var tyngdpunkten på aktiviteter för barn i Mohed.

Utöver Rädda Barnen var Mo hembygdsförening och Mo aktivitetsförening arrangörer. Sparbanksstiftelsen och kommunen samt många lokala företag stod för finansiering.

Ordföranden i Rädda Barnen Söderhamn BrittMarie Windemo samtalar med Sixten Flordal vid invigningen i Mohedshallen.

Full fart på kolbullegrillen!

Genom att Moheds SK upplät Mohedshallen genomfördes programmet som planerat. Ordföranden i Rädda Barnen Söderhamn BrittMarie Windemo samtalade inledningsvis med 10-årige Sixten Flordal om hur det är att växa upp i Mo.

Lars Holmqvists grupp bjöd därefter på fin musik innan besökarna släpptes till olika inslag. I hallen fanns bord där flera föreningar, företag och Söderhamns kommun informerade besökarna om verksamheten. Barnen hade fullt upp med knattefotboll, tipspromenad, skateboard, ponnyridning m.m. och att beundra

de magiska såpbubblor som Nedal från Kulturskolan trollade fram. Fritidsbanken fanns på plats för att låna ut utrustning. I Idrottsgården kunde man se Lennart Sandströms intressanta bilder från Mohed kring förra sekelskiftet vid tiden för Helsingeregementets flytt till Gävle.

Många besökare gav sig ut till de olika besöksmålen: Ekologisk odling på Växhuset, Ranbogården och Gramersgården, hälsingegårdarna Sörböle och Jon-Lars, campingens stugvisning, prova att ro kyrkbåten hos Florsjöroddarna etc.

I Mohed avslutades programmet med det mycket unga rockbandet Magic Tears som rev ned jubel från publiken. Mo-Bergvik församling bjöd på en avslutande konsert i Mo kyrka med den supermusikaliska familjen Sahlin.

Vi får se vilken bygd i kommunen som Allis inbjuder att arrangera nästa Landsbygdsgdag!

Text och bilder : Anders Norén

Familjen Sahlin/Eklund avslutar Landsbygdsgdagen i Mo kyrka.

NY INTERNATIONELL MÖTESARENA FÖR SAMTAL OM TURISM OCH HÅLLBARHET

Järvsö har klivit fram som turistort med ambitionen att vara både genuin och hållbar i sitt fortsatta arbete för att utveckla ortens besöksnäring. Men är det möjligt att kombinera dessa?

För att kanske besvara frågan arrangerade Turistbolaget Destination Järvsö tillsammans med det ideella JärvsöRådet och Ljusdals kommun den internationella konferensen "Järvsö Sustainable Tourism Summit" i månadskiftet augusti–september.

Järvsö är den första skandinaviska destinationen med hållbarhetscertifiering från Earthcheck, och konferensen är den första men planeras att bli återkommande och växa i takt med det ökade intresset i världen att resa hållbart.

*Lena Hisved och Frida Cronsioe från Långheds Bygdeförening.
Foto: Jenny Breslin.*

plats, de digitala föreläsarna och i panelerna hade arrangörerna samlat forskare, politiker, myndigheter, destinationsbolag, omställningseldsjälar och företag från alla nordiska länder samt några från den internationella nivån – och såklart de lokala stjärnorna på hållbarhets och turismthimlen.

Susanna Helds Cassel och Po Tidhplm flankerar Mats Leivig när de pratar om hur lokalsamhället kan inkluderas, när turismen utvecklas, och vad som händer om den inte gör det. Foto: Jenny Breslin.

X-ing närvarade både med deltagare och med talaren Mats Leivig från Söderhamn med särskilt engagemang för hållbarhet.

X-ing Gävleborg testade även det nya greppet att dela ut biljetter till medlemsföreningar som lämnade in en bra motivation om varför man vill delta. Två värdiga representanter från Långheds Bygdeförening i Alfva valdes ut. Det blev Lena Hisved, som även driver rekreationsboendet ForRest i Långhedsskogarna samt Frida Cronsioe, som är projektledare för projektet Kulturarv längs Hässaån.

Programmet bestod av en ordentlig invigning i Järvsö kyrka som även var öppen för allmänheten med ett brett register av talare, kändisar och musiker. Bland talarna på

Gruppen från Hela Sverige X-ing Gävleborg samlad framför symbolen för Järvsö Summit. Foto: privat.

Det diskuterades framtidsspaning kring vad människor vill resa till och hur, läget i klimat och miljöfrågan, mätmetoder och lösningar för att minska påverkan på naturen, lokal ekonomi och arbetstillfällen, lokala leverantörer och mat-hantverk, marknadsföring internationellt men också hur en besöksnäring både kan utveckla och vara en påfrestning.

När människor söker hållbarhet på riktigt gäller det att inte skapa en icke-hållbar situation för den lokala miljön och lokalbefolkningen, så konferensens stora fråga handlade om och hur man kan hitta balansen.

Jenny Breslin, Lena Hisved, Sophia Malm, Mats Leivig och Helena Näslund i samtal under en fikarast. Foto: Jenny Breslin.

När en så stor fråga som turismens hållbara framtid ska diskuteras är det viktigt att lokalsamhällets representanter finns med, särskilt eftersom vi vet att alltifrån det grundläggande natur och kulturbeskrivande arbetet till driften av hela besöksmål många gånger drivs av föreningar och ideella krafter.

Den enes besöksmål är den andres hem, och vi välkomnar alla konferensgäster välkommen tillbaka nästa år till vårt hem Gävleborg och Hälsingland.

Jenny Breslin

Torbjörn Ebenhard, Jens Larsson, Mikael Botnén Diamant med fler i paneldiskussion om "COP 15 and the Role of Tourism in the Global Biodiversity Framework". Foto: Jenny Breslin.

På Norrlandsförbundets möte i Skellefteå i maj valdes Jörgen Bengtson, Enångers, till ny ledamot från Gävleborg.

Styrelsen består av en ledamot vardera från de fem Norrlandslänen plus en ordförande och vice ordförande. Alla ledamöter har personliga ersättare. För Jörgen Bengtson är det Erika Engberg, Bollnäs.

Förbundsmötet valde också en ny länsgrupp, ledd av Thomas Backan, Rengsjö, som tillsammans med ledamoten i förbundsstyrelsen ska marknadsföra Norrlandsförbundet och genomföra aktiviteter i länet.

Foto: privat

NU HAR "GREEN INITIATIVES IN RURAL AREAS" (GIRA) AVSLUTATS

Hela Sverige X-ing har deltagit i Erasmus+ projektet GIRA som startade i september 2020. Projektgruppen i Sverige har bestått av Europahuset Gävleborg, med de lokala parterna i Trönöbygden, Österfärnebo, Kursgården Gläntan och X-ing och dess vindkraftsprojekt.

GIRA syftade till att utveckla nyskapande metoder för miljö/klimatinsatser i landsbygder och att sprida erfarenheter om olika typer av insatser ute i Europa. Vidare skulle en digital grön handbok med konkreta exempel från alla delaktiga länder tas fram samt även kunna visa på ökad social gemenskap och förbättrade levnadsvillkor på olika landsbygder.

De transnationella seminarierna har anordnats i alla sex länder med fyra deltagare från varje partner. Träffarna har gett inspiration till deltagarna att utveckla nya insatser i sina egna aktiviteter på miljöområdet, såsom småskaliga energialternativ och för att skapa aktivt engagemang i byar/mindre samhällen på landsbygden. Många har deltagit på plats och visat på egna lyckade och mindre lyckade verksamheter.

Här i Gävleborg har parallellt en stor verksamhet ägt rum, med till exempel studiecirkel, studieresor, installation av solceller på Gläntan och en mycket lyckad skrivartävling för unga gymnasieelever: *Unga gröna visioner*. XINGEN har skrivit om GIRA:s verksamhet flera gånger.

Nu i augusti avslutades projektet, men planer på en ny ansökan finns redan!

XINGEN ställde ett par frågor till Sophia Malm, Österfärnebo, i den svenska gruppen, som har deltagit på de transnationella resorna under åren.

Hur är det att vara lokalt förankrad och möta andra europeiska verkligheter?

Det har varit jätteintressant att få ta del av helt andra landsbygder och även deras olika problem/svårigheter men framför allt deras styrkor och framgångsnycklar. Länder som vid första anblick är väldigt olika kan ändå ha mycket gemensamt.

Var det något besök, som du tyckte var speciellt värdefullt?

De är jättesvårt att välja ut bara ett besök, de har varit lärorika alla sex (Grekland, Polen, Holland, Tyskland och Frankrike).

Men Hollands välfungerande tillsammans-odlingar ligger mig personligt varmt om hjärtat. Där fanns stor likhet med hur vi på den svenska landsbygden arbetar/skulle kunna arbeta för en effektiv användning av åkermark samtidigt som man ökar självförsörjningsgraden och främjar närproducerade grönsaker. Dessutom bidrar tillsammans-odlingar till att öka sociala- och ekologiska dimensioner.

Sophia Malm, Lena Åkerlind och Margareta Örn-Liljedahl har alla deltagit i GIRA, här på studiebesök i Marmaverken. Foto: Lena Husén.

Bilder från studieresorna till Nederländerna, Rhodos och Frankrike. Foton: Sophia Malm och Lena Husén.

Ett annat exempel är den solcellspark som nyligen anlagts på ön Chalki, några mil från huvudön Rhodos. Genom att kombinera solceller med vågkraft kommer ön bli självförsörjande på el. Och målet är att alla bofasta på ön kommer erbjudas gratis el, ett incitament för att öka inflyttningen till grekisk landsbygd.

Vad har du fått för lärdomar med dig hem till din egen bygd av GIRA?

Jag har laddats på med ny energi och nya tankar och idéer som går att utveckla här på hemmaplan i Gysinge-Österfärnebo. Att vi har mycket att lära av varandra trots att vi inte har så mycket gemensamt vid första anblick är nog det viktigaste som jag tar med mig.

Vidare ställdes även ett par frågor till några som mest varit aktiva på hemmaplan, Margareta Örn-Liljedal från Marmaverken och Lena Åkerlind från Trönöbygden, som enades om ett gemensamt svar:

Hur tyckte ni att det svenska arbetet i GIRA fungerade?

Mycket bra, med tydlig ambitiös ledning av Åke (Söderman, projektledare på Europahuset Gävleborg). Det blev naturligt på grund av Covid att det blev mest digitala möten och genom det effektivt och minskat resande tidbesparing också (vilket är hållbart).

Några fysiska möten hann vi ju också med och höll värde för övriga partners i projektet (på Gläntan 2022).

Vill även lyfta höjdargrejen med gymnasieelevernas skrivartävling och minnesvärd prisutdelning. Hoppas vi får fram pengar till tryckning av ett häfte med alla texterna. Historiskt intressant nu och för framtiden.

Vad kunde er bygd bidra med i GIRA-projektet, både nationellt och för de europeiska partnererna?

Här är det väl mest min (Margaretas) personliga erfarenhet och det projekt med natur- och kulturvärden genomförts i Marmaverken under samma period som GIRA projektet. På resan till Tyskland fanns det flera tillfällen där jag (Margareta) kunde dela med mig i liknande arbeten och få med mig hem till vår bygd av alla deltagares erfarenheter och kunskap. Sedan har jag bidragit in i projektet med kunskap om Kretsloppsplan och avfallsfrågor.

Vad fick ni och era bygder för kunskaper om de andra partnerländernas arbete?

Se ovan, samt det Lena Husén så bra sammanfattat i från resorna med studiebesök. Bra material att plocka fram i olika sammanhang för landsbygdsarbetet i hela Söderhamns kommun och dela med sig i de sammanhang man får chansen.

Lena Husén

Deltagare från alla sex partnerländer i GIRA vid svenska träffen, som ägde rum strax innan midssommar 2022 på Kursgården Gläntan, Mållångsta. Foto: privat.

De tre första pristagarna i skrivartävlingen Unga gröna visioner premierades med en summa pengar vid en ceremoni i Gävle den 10 december 2022. Vinnarbidragen publicerades sedan i alla länets tidningar. Foto: Lena Husén.

Information på engelska finns hos Europahuset: <https://europahuset.se/project>

*Hela Sverige
ska leva!*

INBJUDAN DIGITALT FÖRENINGSMÖTE

X-ING GÄVLEBORG

21 NOVEMBER 2023

X-ing tillämpar två föreningsmöten per år för alla medlemmar i Hela Sverige ska leva som verkar inom Gävleborg. Vid årsmötet, som hålls på våren, tas beslut om det gångna verksamhetsåret samt förrättas val. Vid höstens Föreningsmöte, som i år hålls digitalt den 21 november, fastställs föreningens Verksamhetsplan och Budget för 2024.

Två från varje medlemsförening har rösträtt. Ange i anmälan om du deltar med eller utan rösträtt. Det är roligt om ni är fler än två från varje förening som har möjlighet att delta. Missa inte sista anmälningdag den **19 november** så hjälps vi åt att ha röstlängd klar inför mötets start.

VÄLKOMMEN / *Styrelsen Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg*

På programmet

Landsbygdsriksdag maj 2024

Regina Westas Stedt, Ordförande HSsl Sörmland

Föreningsmöte

Sedvanliga möteshandlingar

Årets X-ing 2023

Kenneth Norén, X-ing. Här koras årets lokala utvecklingsgrupp i Gävleborg.

Datum: tisdag 21 november **Tid:** klockan 18.30 till 21.00.

Digitalt via Teams: länk skickas till anmälda deltagare dagarna före mötet.

Möteshandlingar: nås från och med 7 november via e-post från gavleborg@helasverige.se eller direkt via hemsida X-ing Gävleborg.

Anmälan via: <https://forms.office.com/e/8Lm820HZ27> senast 19 november!

För mer information ring Kenneth Norén 070-222 37 21

LANDSBYGDSRIKSDAG 2024.

<https://landsbygdsriksdagen.se>

EN MÖTESPLATS FÖR
ALLA
LANDSBYGDSVÄNNER.

Vi utmanar, utvecklar
och utbildar varandra
genom
dialog, seminarier,
paneldebatter och
personliga möten.

Kontakt på X-ing, Kenneth Norén
kenneth.noren@helasverige.se
070-222 37 21

Visst hänger du med på bussresan som X-ing Gävleborg arrangerar till Landsbygdsriksdagen i Nyköping 24–26 maj 2024?

Mer information kommer!

**Vilken lokal utvecklingsgrupp tar hem priset som Årets X-ing 2023?
Det får vi veta på Föreningsmötet.**

LYCKAT OM LEADER I LYCKSELE

I början av oktober ägde den nationella Leaderkonferensen rum – denna gång i Lycksele. Hela Sverige ska leva medverkade både i publiken och programmet, bland annat genom Hela Sveriges ordförande Erik A Eriksson.

Läs mer: <https://www.helasverige.se/nyheter/lyckat-om-leader-i-lycksele/> och på sidorna 6–7 här i tidningen.

PLATSEN I CENTRUM FÖR CIVILSAMHÄLLET ORGANISATIONER

Under 2023 har Hela Sverige ska leva en av 22 platser i Partsgemensamt forum (PGF) – där civilsamhället och representanter från regeringen diskuterar förutsättningarna för det civila samhällets organisationer. På mötet i oktober stod platsens betydelse i centrum för diskussionerna. Irene Oskarsson, ordförande Hela Sverige ska leva, deltog på mötet.

Läs mer

<https://www.helasverige.se/nyheter/platsen-i-centrum-for-civilsamhallets-organisationer/>

FÖRBÄTTRAD UPPKOPPLING PÅ LANDSBYGDEN...

Post- och telestyrelsen (PTS) har fått i uppdrag av regeringen att utreda möjligheten till stöd för att påskynda utbyggnad av bredband i glesbefolkade områden.

Nu föreslår myndigheten en ny modell för ekonomiskt stöd för att påskynda bredbandsutbyggnaden i glesbygdsområden. I rapporten konstaterar PTS att ett nytt stöd, som kompletterar det befintliga bredbandsstödet, kan vara möjligt.

Den nya stödåtgärden skulle rikta sig till glesbygdsområden med särskilda utmaningar och finansiera infrastruktur som kan erbjuda nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s. PTS bedömer att det främst kommer vara fiber, men även fast radio som uppfyller villkoren, även om också andra tekniker kan bli aktuella.

Läs mer på: <https://telekomidag.se/sa-vill-pts-forbatta-uppkopplingen-pa-landsbygden/>

NY BALANSRAPPORT OM SKOLAN

Hela Sverige ska levas nya rapport utreder balansen vad gäller tillgänglighet till förskola, grundskola och gymnasium, kostnader samt kvalitet för olika skolor.

Skolan är en grundläggande förutsättning för att hela Sverige ska kunna leva och en del i landsbygdsutveckling. Vad gäller landsbygdspolitiken är ett av måtten "tillgängligheten till grundskola". De nationella målen för förskole- och grundskoleutbildningar är att de ska ha en hög och likvärdig kvalitet, där alla elever ges förutsättningar för att nå de nationella kunskapsmålen.

Läs mer: <https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/skolor-i-hela-landet/>

Flera utvecklingsplaner via Förädlingsmackapären!

[LUPochLEAviaFMP](#)

PÅ GÅNG.

XINGEN.

Vi ger här plats för några få av de mängder evenemang som äger rum i vårt län under hösten.

Se nedan!

X-ING GÄVLEBORG

Foto privat.

3 juni—30 december 2023	Sprunget ur ursprunget Fyra formgivare – fem hälsingegårdar ger formgivarna Maria Sjödin, Douglas Luhanko, Erica Laurell Hedberg och Iwa Herdensjö exklusiva inblickar i sina kreativa processer. Inspirationen är från Hälsinglands textila kulturarv.	Hälsinglands museum Läs mer: https://halsinglandsmuseum.se/utställningar/2023/sprunget-ur-ursprunget/
23 september–5 november 2023	Ropen skalla: rovor åt alla! Det här är en utställning om och med grönsaker. Vanliga, vardagliga och kanske lite tråkiga grönsaker. Av konstnären Sara Erkers.	Länsmuseet, Gävleborg Läs mer: https://lansmuseetgavleborg.se/se-gora/utställningar/ropen-skalla-rovor-at-alla/
18 november 2023	Hyggesfritt Skogsbruk Vad är hållbart skogsbruk? Olika metoder, former och begrepp lyfts, som blandskogar och hyggesfritt skogsbruk. Vilka är skogens syften och våra mål?	Utbildningscenter Wij Trädgårdar Läs mer: https://wij.se/?t=h&s=13523
21 november 2023.	Digitalt föreningsmöte med X-ing Gävleborg Årets X-ing 2023 koras under mötet och budgeten för 2024 ska antas med mera ...	Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg Mer info, se sidan 15: https://www.helasverige.se/gavleborg/
30 november 2023	Seminarium med lansering av Åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län 2023–2030 Miljömålen syftar till att vi ska nå en hållbar utveckling. Allas medverkan behövs för att vi ska nå målen. I Länsstyrelsens miljömålsuppdrag ingår att i bred samverkan genomföra regionala åtgärdsprogram för miljömålen.	Länsstyrelsen Gävleborg Läs mer: https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/om-oss/kalender/kalenderhandelser---gavleborg/2023-06-27-seminarium-med-lansering-av-atgardsprogram-for-miljomalen-i-gavleborgs-lan-2023-2030.html
9–10 december 2023	Julmarknad på Stenegård Varmt välkomna till den årliga och traditionella julmarknaden på Stenegård i Järvsö!	Järvsö Hembygdskommun Läs mer: http://stenegard.com/kalendarium/julmarknad-paa-stenegard/

PRODUKTION: Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg

Ansvarig utgivare Jenny Breslin

breslin.loos@hotmail.com

Redaktör: Lena Husén

Hemsidan [https://](https://www.helasverige.se/gavleborg/)

www.helasverige.se/gavleborg/

Avregistrera XINGEN. xingen@helasverige.se

Vi finns på

<https://www.facebook.com/xinggavleborg/>
och instagram